

[Kristen Amby.]

rende for forsvarsstyrker i Atlantområdet og for overenskomsten mellem Danmark og USA om forsvaret af Grønland.

I udenrigsministerens og forsvarsministerens fremsættelsestaler forleden, i fredags var det vel, blev der gjort så udførligt rede for både forslagenes hensigt og nærmere indhold, at der ikke kan være grund for mig til synderlig yderligere bemærkninger herom.

Forsåvidt angår forslaget om udnævnelsen af en øverstkommanderende under Den nordatlantiske Traktats organisation, er dette forslag jo i virkeligheden en parallel til det forslag, vi behandlede i januar og februar i år om udnævnelsen af en øverstkommanderende for en vesteuropæisk hær. Både de almindelige udenrigspolitiske og de særlige militærpolitiske synspunkter, det var naturligt da at drøfte, blev gjort til genstand for en udførlig og gennemtrængende debat ved både første og anden behandling af forslaget.

Den særlige betydning af dette forslag hænger sammen med — som også omtalt i forslagets bemærkninger —, at de enheder af vor flåde og vort flyvevåben, der skal deltage i forsvaret af Grønland, vil udgøre en del af de styrker, der tildeles den øverstkommanderende for Atlantområdet.

Dermed har dette forslag sammenhæng med det af udenrigsministeren forelagte forslag om overenskomsten mellem Danmark og De Forenede Stater vedrørende Grønlands forsvar.

Det siges da også i udenrigsministerens redegørelse, at denne overenskomst er kommet i stand på grundlag af en anmodning fra den nordatlantiske organisations regionale planlægningsgruppe, idet Danmark og USA er de Atlantmagter, der efter planerne skal yde de største bidrag til de kollektive forsvarsbestræbelser i Grønland.

Det vil med andre ord sige, at denne overenskomst — som udenrigsministeren fremhævede — ikke er et særanliggende mellem Danmark og USA, men er afsluttet indenfor Atlantpagtens rammer. Den er afsluttet mellem to Atlantlande, det ene Danmark — der har og vedblivende vil have suveræniteten over Grønland — og det andet USA, der har en særlig interesse i forsvaret af Grønland.

Men udover disse to forslag til rigsdags-

beslutninger behandles jo også i dag det ærede medlem hr. Aksel Larsens forespørgsel til udenrigsministeren om den udenrigspolitiske situation og Danmarks udenrigspolitik.

Formanden: Denne sag er ikke til forhandling.

Kristen Amby: Den er ikke til forhandling, siger den højtærede formand, og det er mig bevidst, men da jeg ved, at den vil komme til forhandling, vil jeg gerne have, at de bemærkninger af almen udenrigspolitisk karakter, som jeg og andre talere fremkommer med, også tager sigte på det, der i virkeligheden ligger i denne forespørgsel.

Og det er ganske naturligt, at denne forespørgsel behandles sammen med de forslag, der er en følge af Danmarks udenrigspolitik — en udenrigspolitik, der igen har sin årsag i den udenrigspolitiske situation, som denne har udviklet sig siden krigens afslutning.

Ganske vist har vi her i tinget, som allerede sagt, både i år, i fjor og i 1949, såvel under denne regering som under den foregående, ved adskillige lejligheder drøftet vor udenrigspolitik og Atlantpagten. Men derfor kan det alligevel være nyttigt også at gøre det ved afslutningen af denne rigsdagssamling.

Det er for det første naturligt, at den danske rigsdag og befolkning får lejlighed til under de skiftende udenrigspolitiske situationer stadig at veje og bedømme vor politiks forhold til dem.

Og for det andet er det simpelthen en nødvendighed, når vor udenrigspolitik nu — i modsætning til tidligere — er blevet, skal vi sige „aktiveret“, at befolkningen nøje følger denne politik, så at regeringen og rigsdagen altid kan være sikker på at have folket bag sig. Men for at forstå vor udenrigspolitik, som den er i dag, og med udbytte debattere den — jeg hilser enhver lejlighed velkommen til at debattere den, og jeg ville ønske, at man langt oftere ude i befolkningen virkelig gennemdebatterede både vor udenrigspolitiske situation og i det hele taget udenrigspolitikken — er det nødvendigt at klargøre sig dens historiske baggrund.

Neutralitetspolitikken var jo tidligere Danmarks udenrigspolitik. Fra 1864 til 1914 var det udenrigspolitiske billede her i vor verdensdel domineret af de europæiske